

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา ท ๔๒๑๐๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง วัฒนธรรมและภาษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๒

เวลา ๔ คาบ

คาบที่ ๑-๒

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดความรู้สึกใน โอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

๒. สาระสำคัญ

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเป็นสิ่งสะท้อนและสืบทอดวัฒนธรรม มนุษย์เป็นผู้มีวัฒนธรรมและด้วยปัจจัยหลายประการทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม แต่ละสังคมย่อมมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปซึ่งสิ่งหนึ่งที่เป็นเครื่องสะท้อนวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดีคือ ภาษา

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๓.๑ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย
 - ๓.๒ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของมนุษย์
 - ๓.๓ นักเรียนเข้าใจสาเหตุที่ก่อให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม
 - ๓.๔ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่บ่งบอกเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ๓.๕ นักเรียนสามารถอธิบายภาพสะท้อนวัฒนธรรมไทยที่ผ่านทางภาษาไทยได้
 - ๓.๖ นักเรียนมีความสามารถในการคิดและการสื่อสาร
- นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้

๔. เนื้อหาสาระ

- ๕.๑ ความสำคัญของภาษาไทย
- ๕.๒ มนุษย์กับวัฒนธรรม
- ๕.๓ ความหลากหลายของวัฒนธรรม
- ๕.๔ เอกลักษณะทางวัฒนธรรมของไทย
- ๕.๕ ภาพสะท้อนวัฒนธรรมจากภาษา

๕. กระบวนการจัดการเรียนรู้

- ครูบรรยาย
- ครูและนักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
- นักเรียนทำกิจกรรมหน้าห้องเรียน

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- ครูพูดถึงความสำคัญของภาษาไทย พูดลักษณะโน้มน้าวให้เห็นคุณค่าและความสำคัญ โดยอ้างพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความว่า “ ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ถ้าเรารักษาวัฒนธรรมไว้ได้เราก็รักษาชาติไว้ได้ หากเราไม่มีวัฒนธรรมแม้จะเจริญเพียงใดเราก็จะถูกกลืนชาติ ”
- อ้างข้อมูลของศาสตราจารย์พิเศษจางค์ ทองประเสริฐสรุปได้ว่า ในโลกนี้มีไม่ถึง ๒๐ ประเทศที่มีภาษาพูด ภาษาเขียน ล้วนเลขเป็นของตัวเอง และประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในนั้น

ขั้นสอน

- ๑) ครูซักถามพื้นความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องกับวัฒนธรรม
- ๒) ครูให้นักเรียนออกมาเขียนความหมายของวัฒนธรรมในกระดานแล้วครูสรุป
- ๒) ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยครูแจกบัตรคำหัวข้อเนื้อหาให้นักเรียน ๗ คน ดังนี้
 - สาเหตุ ๆ ของความหลากหลายทางวัฒนธรรม (หัวข้อ)
 - ภูมิอากาศ
 - ที่ตั้ง
 - ความอุดมสมบูรณ์หรือความแร้นแค้น
 - กลุ่มชนแวดล้อม

- นักปราชญ์หรือประมุขของกลุ่มชน
- อื่น ๆ (นักเรียนคิดเพิ่มเติม เช่น ประวัติศาสตร์และศาสนา)

จากนั้นให้นักเรียนอธิบายขยายความจากหัวข้อที่ตัวเองได้รับให้เพื่อน ๆ ฟังแล้ว
ครูสรุปอีกครั้งหนึ่ง

๓) ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทย และแจก
บัตรคำหัวข้อเนื้อหาให้นักเรียนอีก ๖ คน ดังนี้

- เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (หัวข้อ)
- ความไม่กีดกันคนต่างชาติต่างภาษา
- เสรีภาพทางภาษา
- ความรักสงบ
- ความพอใจในการประนีประนอม
- การไม่แบ่งชั้นวรรณะ
- อื่น ๆ (นักเรียนคิดเพิ่มเติม)

๔) ครูสอนนักเรียนในเรื่องภาพสะท้อนวัฒนธรรมจากภาษาโดยยกตัวอย่างบท
สนทนาในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยการสมมุติสถานการณ์ต่าง ๆ

๕) ครูให้นักเรียนเขียนแสดงทัศนะ ในหัวข้อ **ถ้าไม่มีภาษาไทย** (ความยาวอย่างน้อย ๑๐ บรรทัด)

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียนอันได้แก่ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความ
หลากหลายทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย และภาพสะท้อนวัฒนธรรมจากภาษา

๗. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน ภาษาเพื่อพัฒนาการสื่อสาร ม.๕
- บัตรคำหัวข้อเนื้อหา
- บทความวิจัยเรื่องภาษากับการจัดระเบียบสังคม

๘. การวัดประเมินผล

- ๑ วัดตามจุดประสงค์
- ๒ สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนตามแบบประเมิน
- ๓ งานที่มอบหมาย

๕. แบบฝึกหัด

- เขียนแสดงทักษะในหัวข้อ **ถ้าไม่มีภาษาไทย** ความยาวอย่างน้อยประมาณ ๑๐ บรรทัด

